

מתיקות ועריבות התורה

סיפורים משלים ואגדות
לשולחן שבת

סוכות - שמחת תורה

תורת ה' תמימה

ומי לא מכיר את הפסוק שאמר משה רבנו למרגלים "עלו זה בנגב" ומה כבר יכול להיות כתוב בו, והנה להגר"א התגלו 2260 ביאורים על פסוק זה. הרי לנו עד כמה חכמה עמוקה יש בתורה הקדושה והיא מושלמת בתכלית השלמות.

הגמ' בסוכה [כח]. מובא ששמונים תלמידים היו לו להלל הזקן, שלושים מהם ראויים שתשרה שכינה עליהם כמשה רבינו עליו השלום, גדול שבכולם יונתן בן עוזיאל וקטן שבכולן רבן יוחנן בן זכאי. אמרו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הניח מקרא משנה תלמוד הלכות ואגדות דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים קלות וחמורות וגזירות שוות, תקופות וגימטריאות שיחת מלאכי השרת ושיחת שדים ושיחת דקלים. ואם זה הקטן שבכולן אז הגדול שבכולן על אחת כמה וכמה... על שיחת דקלים פירש רב האי גאון ז"ל שהיה מכיר עתידות בנענוע האילנות ביום שאין רוח נושבות בו, והיה מכסה האילן בסדין והיא חכמה מפוארה...

הרי לנו מעט מזער עד כמה התורה היא רחבה מיני ים, ובל נשכח שנאבדו מאתנו במשך דורות רבים כתבי יד של גאונים בתורה... ועל התורה הקדושה נאמר הפוך בה והפוך בה דכולא בה...

וזו הסיבה לכך ששמחת תורה יוצא בחג הסוכות ולא בשבועות, שכן בסוכות זוכים לחג האסיף - לצלא דמהימנותא, ומאחר שביום הכיפורים האדם מתוקן מעוונותיו וזוכה למחילת עוונות, הוא מתקן עצמו בסוכות בצל האמונה שאז ניתן להשפיע עליו את אור החכמה, ואין לאדם שמחה אמיתית אלא לאחר שהוא מתוקן והוא בחג הסוכות.

הנה פסוק ואחרון!!!

והנה פסוק!!!

ניתן להאזין לשיחותיו של הרב גדעון ראובן בשידור חי מידי שבוע ב"קול הלשון" על ידי זיהוי קולי במס' 03-6171111 ולהקיש * [אפשר לקבל צינתוק]. כמו כן ניתן פניני "אור החיים" הקדוש

לרבינו הקדוש דבי חיים ב"ר משה בן עטר זיע"א

"ניאמר ה' מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן" [ל"ג, ב']

מסביר ה"אור החיים" הקדוש - הקב"ה יצא לקראת עם ישראל מסיני, וזרח משעיר שפתח תחילה לבני עשו לתת להם את התורה, והופיע מהר פארן שהלך גם לישמעאל לתת להם את התורה.

שואל ה"אור החיים" הקדוש למה התחיל הפסוק מסיני שהוא קבלת התורה לעם ישראל, בו בזמן שראשונה פתח לתת את התורה לעשו ולאחר מכן לישמעאל ובסוף לישראל? כמו כן מדוע הפסוק שינה בלשון "בא" "זרח" "הופיע"?

כמו כן מדוע הקדים הפסוק "סיני" שהוא שם המקום ולאחר מכן כתב "בא" שמסיני הוא יצא לקראת עם ישראל, אך אצל ישמעאל ועשו כתב ראשונה מאיזה מקום הופיע וזרח, ולאחר מכן כתב מאיזה "שעיר" "ופארן"?

מסביר ה"אור החיים" הקדוש - הסיבה לכך שהאבות הקדושים לא קיבלו את התורה אלא עם ישראל, כיוון שאין השכינה שורה על פחות משישים ריבו. ונתינת התורה צריכה השראת השכינה שכללות השכינה אינה שורה אלא על שישים ריבו מישראל. וזו כוונת הפסוק "ה" 'הוא כללות השכינה'. "מסיני בא" להקביל פני ישראל, ועם יציאתה יצאו שני אורות אחד דרך הר שעיר, ואחד דרך פארן בשביל לראות האם יירצו לקבל את התורה. ודקדק הפסוק "זרח" אצל שעיר "והופיע" אצל פארן, כי הופעת השכינה היא גדר קטן יותר מזריחה שאצל עשו. כי מדרגתו של עשו גדולה יותר משל ישמעאל. ולפי זה הכל נכתב כסדר הנכון ש"ה" היא כללות השכינה שיצא להקביל פני ישראל, לאחר מכן כתב על אותו סדר "זרח" "והופיע" שהקדימם לשם המקום. יהי רצון שזכותם של ה"אור החיים" הקדוש ובעל "זרע שמשון" תעמוד לחיים ברוך בן שרה פעשא

לברכה והצלחה בכל העניינים, ולבריאות איתנה.

לרבינו הקדוש דבי שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני
"רבי שמעון אומר [ג"א רבי יעקב אומר] המהלך בדרך ושונה, ומפסיק ממשנתו, ואומר מה נאה אילן זה מה נאה ניר זה, מעלה עליו הכתוב כאלו מתחייב בנפשו" [ט', ט']

ממשיך בעל ה"זרע שמשון" וכותב שבשדה מצוי מזיקים כמו שאומרת הגמ' בשבת [כד:]: שתקנו להאריך את התפילה בערב שבת ולומר אחר השכבנו 'ראו עינינו' הואיל וכולם באים לבית הכנסת בזמן זה שלא כבימות החול, וכיוון שישנם כאלה שמאחרים יכולים הם להינזק כאשר הם יהיו לבדם מאותם מזיקים, בשביל שלא יינזקו התקינים חכמים להאריך בתפילה שיכלו גם הם לסיים עמם יחד.

וכל אותם מזיקים נקראים תוהו ובוהו, ואדם הרוצה להינצל מהם צריך להתעסק באור התורה, כך הוא עוקר ומרחיק את המזיקים ממנו.

ואם הוא מפסיק ממשנתו ואומר מה נאה אילן זה... למרות שהוא רוצה להודות להקב"ה על שברא אילנות טובים, הוא סותר את עצמו שאם הוא שונה בשביל להרחיק המזיקים שהם תוהו ובוהו אז כיצד הוא משבח את החומר, הרי אין פעולותיה של תורה בעולם הזה הגשמי ויוצא שהוא מתחייב בנפשו... המשך איה' בשבוע הבא...

ה"זרע שמשון" תעמוד לחיים ברוך בן שרה פעשא

הלכה למעשה

הרב מנשה מורנו שליט"א

מדיני ישיבת סוכה

שכפיו תחילה.

ד. כזית פת בלילה ראשון חובה מדאורייתא. ויפיד לאוכלו רק לאחר צה"כ. (תרל"ט סעיף ג). יקפיד שהפת לא תהיה עם הרבה סוכר ומיני מתיקה, שאז חשוב 'פת הבאה בכסנין', ואע"פ שיש אפשרות לצאת בפת זו י"ח של סעודת שבת, אינה מועילה לכזית ראשון שצריך לאכול בסוכה. (משנ"ב ס"ק כא'). יש המחמירים לאכול הפת בלא לפתן או סלט (שלומדים מכזית ראשון בליל הסדר, כן ראיתי בהליכ"ט עמ' שפא' מביא מאו"ז ח"ב סימן שא', ובהו"ע עמ' קטו' כתב "נכון לחוש לשיטה זו"). אבל מן הדין מותר לכתחילה לאכול הכזית פת עם סלט ולפתן. (שבפסח הדין הוא "טעם מצה", אבל בסוכות המצוה היא "אכילה בסוכה", ואף הסלט והלפתן בכלל המצוה ואינה דבר רשות כמו בפסח, שעו"ז נאמר שתבטל את אכילת הפת. כן ממו משמיה דהגר"ה מבריסק בספר הליחות הגר"ה עמ' צו'. ומה"ט כתב בהליכות שלמה פ"ט דבר הלכה סק"ו, שהרוצה להחמיר לא יעשה זאת בכזית ראשון, שיש להדר לאכול להיכנס מצוה בסלט ולפתן. וכעו"ז באל"צ פכ"ט תשובה ח'. ואף המחמיר יחמיר רק באכילה נוספת, כגון שנותן איזה סלט תוך הפת, אבל אם מטבל פיתו באיזה סלט, אף בפסח יוצא י"ח מעיקר הדין, כמבואר במש"ב תסא' ס"ק יח, וכ"ש כאן שאין מקום להחמיר, וכ"ה בהו"ע).

ה. כתב בשו"ע (תרל"ט סעיף ח) נהגו שאין מברכים על הסוכה אלא בשעת אכילה. שאע"פ שהיושב בסוכה מקיים מצוה בעצם היותו בה, כיון שעתידי לברך בסעודה שיאכל, האכילה היא עיקר ופוטרת השינה וההשתהות שנמפלים אליה. (כן דעת ר"ת וכן העתיקו הפוסקים, משנ"ב ס"ק מו'). גם אם אין נוטל ידיו, אלא אוכל מוונות, מברך לישב בסוכה. לאשכנזים באוכל יותר מכביצה באכילת ערב ובוקר (ולא אם חוטף בין הסעודות איזה עוגיה, שאע"פ שהייב לאוכלה בסוכה דוקא לא יברך, א"כ הוא סעודתו או שגם נשאר איזה פרק זמן משמעותי בסוכה, משנ"ב ס"ק מו' ומו'). לספרדים אם קובע על המיני מוונות סעודה (שאוכל יותר מ 210 גרם), לכו"ע מברך לישב בסוכה (כשם שמברך המוציא וענט"ל, עיין בסימן קסח' סעיף ו', כן שיטת הבא"ח האזינו ואול"צ עמ' קפא'). ואף אם אוכל שיעור ג' בצים, אפילו ממיני מוונות המבושלים, יש אומרים שמברך לישב בסוכה. (כ"ה שיטת חו"ע עמ' קלד', שבכ"ה אע"פ שמברך מוונות יברך לישב בסוכה).

א. צריך אדם לעשות את סוכתו כבית שדר בו, שיהיה אוכל ושותה כל שבעת הימים בין ביום בין בלילה. (שו"ע תרל"ט סעיף א'). ולא כמו שהושבים רבים שרק לאכול פת ומוזנות חייב בסוכה, אלא אף שתיה חייב להיות דוקא בסוכה, כל שנמצא בביתו ובא לשתות. (דהיינו שבאופן זה, אין החיוב מהמת כוס המשקה אותה שותה, אלא מהמת צרות מצות ישיבת סוכה, שצריך לעשות בה את תשמישי הבית המרכזיים. לכן הלומד בביהמ"ד אי"צ ללכת לסוכה הנמצאת באיזור, כיון שתמיד שנמצא בביהמ"ד אינו הולך לבית לשתות. ומה"ט כתבו הפוסקים, שיש לעשות הבדלה במוצ"ש דוקא בסוכה, אע"פ ששתיית יין בכה"ג לכו"ע פטור, שאין החיוב מהמת שתיית היין, אלא מפני שהבדלה עושים בבית, א"כ צריך ללכת דוקא לסוכה, משנ"ב סק"ל, אבל אם רגיל לשמוע הבדלה בביהמ"ד, יכול להמשיך בהג' לשמוע שם ההבדלה, כיון שכל השנה אין נמצא בביתו בזמן זה, שענה"צ אות נז' ע"פ המ"ז. ומכאן צ"ע חו"ע עמ' קלח' שכתב שאי"צ להבדיל בסוכה, כיון ששיעור היין פטור, שהרי לא מהמת היין אתינן עליה, אלא מהמת שדבר זה הרגילות לעשות דוקא בביתו).

ב. משקי קופסא וקורביה, קלפים, עיתונים, דיבורי חול עם בני משפחתו וחבריו, יש להעדיף לעשותם בסוכה דוקא. שרק תשמיש בזוי אסור לעשות בסוכה, וכל אלו אין בהם תשמיש בזוי, אלא תשמיש שעות הפנאי. (כמבואר במשנ"ב תרל"ט ס"ב שראוי למעט בסוכה בדברי חול, אבל לא שהם אסורים להלוטין. ומה שכתב בהו"ע עמ' קמז' לא ישתה בה בדברים במלים, ולא ישחק בה בקוביא, אין מונתו שאיסור יש בדבר, אלא שראוי להחמיר בזה, וסוף דבריו מלמדים שכתב המשתדל שלא לדבר בסוכה כי אם דברי תורה, השי"ת ישפיע עליו שפע קדוה וטהרה. ובהערות הביא מד"מ להתיר, ומהשלח"ק שיש להזהר משהו בקוביא בסוכה, משמע דלכו"ע אין איסור בדבר. ואם יעשה כל הנ"ל מחוץ לסוכה נמצא הפסיד מצוה דאורייתא).

ג. בזמן שסועד בסוכה, אסור לאכול או לשתות איזה דבר קטן מחוץ לסוכה. (כן פירש הר"ן הא דתנן פ"ב דסוכה, אוכלין ושותין עראי חוץ לסוכה, ותימה שבשעה"צ תרל"ט אות כט' כתב זה מדנפשיה, ונותר בצ"ע, וכן בהו"ע עמ' קמה' פסק לאסור שתיה שתוך הסעודה מחוץ לסוכה, ולא הביא דברי הר"ן בזה. ולכן אם יוצא תוך כדי סעודתו מהסוכה להביא איזה דבר מהבית, יקפיד לסיים את המזון

תמיד רצית ללמוד בקלות ובהבנה מלאה את דברי ה"אור החיים" הקודש?
תמיד רצית שיהיה לך חלק וזכות בתורתו ובסגולותיו של ה"אור החיים" הקדוש?
רוצה לעשות משהו משמעותי ומיוחד לע"נ יקירך?
רוצה לקבל ישועות מעל הטבע?
עכשיו זו ההזדמנות!!

בס"ד בקרוב מאוד עומד לצאת לאור הספר:

'מתיקות ועריבות התורה' על פניני ה"אור החיים" הקדוש

מחולק ללימוד יומי על סדר פרשיות השבוע ומועדים

הרוצים ליטול זכות וחלק בהדפסת ספר זה יפנו בהקדם למס' 0527151420